

Лекція 3.2. Забезпечення якості економічного зростання

Коли країни-члени обговорювали цілі сталого розвитку у 2014-2015 роках, всі погодили, що однією з фундаментальних засад є зростання економіки. Аналітична робота, яку ми провели в багатьох країнах, допомогла зрозуміти та усвідомити роль економічного зростання, яку воно відіграє у досягненні цілей сталого розвитку. Отже, ми маємо розуміти, що зростання є важливим складником сталого розвитку. Але, як я вже зазначав, саме якість цього зростання має перебувати у полі зору. У багатьох країнах світу незначне зростання вже стає нормою, і це є досить серйозним питанням. Незначне зростання, низькі відсотками по запозиченнях та значний акцент на монетарній політиці є основними інструментами досягнення зростання.

Але сьогодні ми бачимо, що старі дієві ідеї та інструменти, які допомагали досягти зростання раніше, вже втратили свою ефективність.

Уряди, маючи на меті зменшення державного боргу, переносять питання довкілля на другий план, починають приділяти менше уваги сфері соціальних послуг. Однак, при цьому впливу зазнає і ситуація з фінансовими ресурсами, і ситуація зі зростанням економіки. Тож вважаю усвідомлення необхідності переходу є на часі, як і усвідомлення необхідності змінюватись разом з усім світом. І саме цілі сталого розвитку акцентують увагу урядів на ефекті трансформації з огляду руху у напрямку сталого розвитку. А коли в поле зору потрапляють такі країни, як Україна, економіка якої серйозно залежить від запасів природнього пального, проблемою є викиди парникових газів, надзвичайно важливим є перехід від старої системи зростання до нової, більш прогресивної, - сталої. Адже вона забезпечить скорочення викидів парникових газів, диверсифікацію енергетичної бази, застосуванням системи альтернативних енергоносіїв, долучення нових енергоефективних технологій, що забезпечуватимуться енергією власного видобутку. І всі ці чинники матимуть якісно інший, кращий та більш ефективний вплив на процес зростання. Безперечно, такі зміни матимуть певний ефект на зростання економіки в короткостроковій та середньостроковій перспективі. Сказати точно який, ми не можемо, оскільки ситуація в значною мірою залежатиме від політичної позиції, яку займе уряд. Однак, ми точно знаємо, що у довгостроковій перспективі, за умови, що уряди готові вдатись до таких сміливих рішень, має місце довгостроковий ефект зростання. Економіки стають сучаснішими та технологічнішими, розвивається малий та середній бізнес, вдосконалюються виробничі процеси. Все це призводить до появи та розвитку нових навичок. Економіка загалом отримує новий імпульс до розвитку, зникає залежність від вугілля як єдиного енергоресурсу. Як ми знаємо, промисловість, заснована на викопних енергоресурсах, зокрема, вугільна промисловість, промисловість заснована на вуглецю не створює нові робочі місця. Така промисловість забезпечує накопичення видобутих ресурсів, що, своєю чергою, забезпечує дохід або статки уряду. Але, з огляду впливу на економіку, вони створюють менше нових робочих місць, ніж, наприклад, нові енергетичні комплекси з використанням сучасних технологій, які сприяють розвитку промисловості та розгортанню виробництва із більшою кількістю робочих місць, забезпечуючи якісно нові технічні стандарти з використанням відновлювальних джерел енергії в різних секторах, у тому числі, в житловому секторі. А це, своєю чергою, створює новий сектор робочих місць, критично потрібних спільнотам та громадам. Я думаю, що це ті сміливі рішення, які необхідно ухвалювати урядам, задля забезпечення переходу до нового типу зростання. Очевидно, що при цьому уряди зіткнуться з рядом викликів, оскільки такі кардинальні рішення торкнуться людей, які працюють або довгий час працювали у вугільнодобувній галузі. У минулому маємо приклади таких викликів, коли в результаті закриття шахт люди втрачали роботу, і, щоб впоратися із ситуацією, докладалося чимало зусиль. Це все складні проблеми переходу від старих типів індустрій до нових. Але існує багато прикладів правильного розв'язання цих проблем урядами з тим, що значну підтримку отримують розвиток нових індустрій та забезпечення соціальних потреб людей, що зазнають негативного впливу таких змін. Однак незаперечним залишається той факт, довгострокові переваги таких змін значно переважають короткострокові витрати.